

Presentació

L'ALTERNATIVA A LA GLOBALITZACIÓ ÉS LA CONVIVÈNCIA

La mundialització de l'economia, Internet, els canvis climàtics o la persecució internacional dels crims contra la humanitat són fets que evidencien que el món es troba, en aquesta fi de segle, en un moment històric clau. Fins ara ens havien dit que la humanitat es componia de diferents cultures, més o menys definides per criteris territorials, polítics, religiosos o idiomàtics. Ara veiem que això no és exactament així: som davant un procés de globalització cultural, producte de les millors condicions en recursos de comunicacions que mai ha tingut l'ésser humà.

La globalització té uns efectes visibles d'ample abast, uns de més positius que d'altres. Veiem, per exemple, com les societats s'estan convertint en pluriculturals perquè, dins cada cultura, afloren noves cultures a causa dels creixents moviments migratoris dels països del sud cap als del nord, entre d'altres.

Enmig d'aquest corrent globalitzador apareixen senyals d'alerta, els de col·lectivitats que reclamen la preservació o la recuperació de la seva pròpia identitat cultural no solament en un àmbit internacional sinó en espais físics tan reduïts com una ciutat o, fins i tot, una empresa. A les grans corporacions multinacionals, per exemple, la diversitat cultural ja es planteja dins seu mateix: les cadenes de producció les alimenten treballadors de diferents cultures, llengües i religions, els quals, a la vegada, produeixen per a mercats i consumidors de cultura també diversa.

Klaus Schwab, president i fundador del Fòrum de Davos, diu unes paraules que jo també faig meves:

“Necessitem la globalització, però una globalització amb una cara humana, una globalitat responsable (...) Necessitem una nova ètica de la globalitat que consisteixi principalment en un sentit de la responsabilitat de la preocupació pels altres, la preocupació pels nostres veïns de l'aldea global i per la nostra integritat ecològica. El valor més important en un món globalitzat és el respecte i l'acceptació de les diferències religioses, ètniques i històriques.”

Sembla evident, per tant, que el segle XXI té un gran repte: el diàleg entre les cultures. I és en aquest context que proposem el Fòrum Universal de les Cultures-Barcelona 2004: una oportunitat per cercar una jerarquia intercultural dels principis i valors que fonamenten el concepte de “desenvolupament humà sostenible” i, sobretot, per cercar la definició d'un nou espai conceptual que faci possible un diàleg intercultural eficaç i tregui profit de la riquesa present en les diferents maneres de viure.

La humanització del nostre comportament, la reducció de les nostres diferències i el respecte a la diversitat són elements bàsics amb què la humanitat podrà afrontar el nou mil·lenni d'una forma responsable. Possiblement, el Fòrum Universal de les Cultures serà una de les millors ocasions que tindrà la humanitat del segle XXI per arribar a una cultura de pau.

Jaume Sodupe i Roure
Conseller delegat del Fòrum Universal de les Cultures-Barcelona 2004

PRESENTACIÓ

- I **L'alternativa a la globalització és la convivència**
Jaume Sodupe i Roure
Conseller delegat del
Fòrum Universal de les
Cultures - Barcelona 2004

DOSSIER

- 6 **Presentació del dossier**
Josep Martí
(Coordinador)
- 8 **Més multi, menys culturalisme: l'antropologia de la complexitat cultural i les noves polítiques del pluralisme**
Steven Vertovec
(Universitat d'Oxford, UK)
- 22 **Etnicitat, multiculturalisme i l'emergència d'identitats transnacionals**
Aleksandra Ålund
(Universitat d'Umeå, Suècia)
- 36 **De la identitat a la interculturalitat: l'antropologia en la globalització**
Néstor García Canclini
(Universitat Autònoma Metropolitana, Mèxic)
- 46 **Algunes reflexions antropològiques sobre el multiculturalisme i les arts**
J. Anthony Paredes
(Universitat de Florida, EUA)
- 58 **El debat sobre la multiculturalitat als Estats Units: el cas dels *border studies* / *border theory***
Pablo Vila
(Universitat de Texas, EUA)
- 72 **La interculturalitat, aquesta dama encadenada que ens està esperant. Trampes i oportunitats del discurs intercultural a l'escola catalana**
Jordi Pascual i Saüc
(Sociòleg)
- 82 **Les serps contra sant Jordi. Identitat gallega a Catalunya**
Manuel Mandianes
(CSIC. Barcelona)
- 92 **Catalunya al tombant del mil·lenni: multiculturalisme i identitats ètniques**
Josep Martí
(Institució Milà i Fontanals, CSIC. Barcelona)